

គម្ពីរភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Cambodia

របាយការណ៍សង្ខេបស្តីពី

ដំណើរការនៃការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ
រុករករ៉ែនៅកម្ពុជា:

ការវាយតម្លៃពីហានិភ័យ នៃអភិបាលកិច្ច

ស្រាវជ្រាវដោយ៖ លោក គឹម មិនា

ក្រុមហ៊ុន ពិគ្រោះយោបល់អ៊ីមេជីងម៉ាយីតខនសាល់ធីង

និពន្ធដោយ លោក គឹម មិនា

EMERGING MARKETS CONSULTING

© រូបថតក្រុមមុខ៖ សម្ព័ន្ធភាពកម្ពុជា ដើម្បីតម្លាភាពចំណូលធនធាន ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥
ខេត្តរតនៈគិរី

មានការខិតខំប្រឹងប្រែងគ្រប់បែបយ៉ាងដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុង
របាយការណ៍នេះ ។ ព័ត៌មានទាំងអស់ត្រូវបានធ្វើជាការបញ្ជាក់ថាមានភាពត្រឹមត្រូវ គិតត្រឹមខែសីហា
ឆ្នាំ២០១៧ ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជាមិនអាចទទួលខុសត្រូវចំពោះផល
វិបាកផ្សេងៗ ដែលបណ្តាលមកពីការប្រើប្រាស់របាយការណ៍នេះក្នុងគោលបំណងផ្សេង ឬក្នុង
បរិបទផ្សេងឡើយ ។

បោះពុម្ពដោយប្រើក្រដាសកែច្នៃ ១០០%

© ឆ្នាំ២០១៧ រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយអង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា ។

ការបដិសេធនិទ្ធិលទ្ធផលខុសគ្រួស

ការស្រាវជ្រាវ ភាសា ទស្សនៈ ការសន្និដ្ឋាន និងយុទ្ធសាស្ត្រដែលមាននៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា និងមិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈរបស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិអូស្ត្រាលី ឬនាយកដ្ឋានកិច្ចការបរទេស និងពាណិជ្ជកម្មរបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីឡើយ ។

ខ្លឹមសារទាំងឡាយនៅក្នុងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះ គឺសម្រាប់ផ្តល់ជាព័ត៌មានតែប៉ុណ្ណោះ ។ ការអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងស្រុកក្នុងកម្រិតណាមួយ អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិអូស្ត្រាលី និងនាយកដ្ឋានកិច្ចការបរទេស និងពាណិជ្ជកម្មរបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី មិនទទួលខុសត្រូវទៅកាន់ជនណាមួយចំពោះភាពត្រឹមត្រូវ ឬភាពពេញលេញនៃព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះឡើយ ។

អំពីអង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា

អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា គឺជាតំណាងប្រចាំប្រទេសរបស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ និងត្រូវបានបង្កើតឡើងជាផ្លូវការនៅថ្ងៃទី០៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០ ដោយក្រុមអ្នកជំនាញ និងសកម្មជនប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ដែលបានប្តេជ្ញាចូលរួមលើកកម្ពស់តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ចាប់តាំងពីការកកើត អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជាបានអភិវឌ្ឍទៅជាស្ថាប័នរឹងមាំមួយក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ និងលើកកម្ពស់សុចរិតភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជាសហការរួមគ្នាជាមួយបុគ្គល និងស្ថាប័ននានានៅគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ រួមមានរដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល វិស័យឯកជន ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសាធារណៈ ដើម្បីសម្រេចឲ្យបាននូវការអភិវឌ្ឍផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព លើកកម្ពស់សុចរិតភាព និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ។

អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា

ផ្ទះលេខ៣ ផ្លូវលេខ៣៩០ សង្កាត់បឹងកេងកង៣
ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ៖ (+៨៥៥) ២៣ ២១៤ ៤៣០
គេហទំព័រ៖ www.ticambodia.org
គេហទំព័រជាសកល៖ www.transparency.org

កម្មវិធីវិស័យធនធានដីដើម្បីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពរបស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ

អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា គឺជាតំណាងប្រចាំប្រទេសមួយក្នុងចំណោមតំណាងចំនួន២០ ដែលបានចូលរួមអនុវត្តកម្មវិធីវិស័យធនធានដី ដើម្បីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពរបស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ ។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានសម្របសម្រួលដោយអង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិអូស្ត្រាលី ។ កម្មវិធីវិស័យធនធានដីដើម្បីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពជួយបំពេញកិច្ចខិតខំរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការលើកកម្ពស់តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មនិស្សាហកម្ម ដោយផ្ដោតទៅលើដំណាក់កាលដំបូងនៃខ្សែចង្វាក់នៃការសម្រេចអនុញ្ញាតក្នុងវិស័យនេះ នៅពេលដែលរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ការអនុញ្ញាត និងអាជ្ញាប័ណ្ណ ចរចាកិច្ចសន្យា និងរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀង ។

ការអនុវត្តដំណាក់កាលទី១ នៃកម្មវិធីនេះ (ពីឆ្នាំ២០១៦ ដល់២០១៧) មានគោលបំណងស្វែងយល់ពីបញ្ហាដោយកំណត់រក និងវាយតម្លៃហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ចនៅក្នុងដំណើរការ ក៏ដូចជាការអនុវត្តការដាក់ស្តែងនៃការផ្តល់ការអនុញ្ញាតអាជ្ញាប័ណ្ណ និងកិច្ចសន្យាពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មដី ។ របាយការណ៍នេះបង្ហាញនូវការរកឃើញសំខាន់ៗ នៃការវាយតម្លៃហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ចនៅកម្ពុជា ។

ក្រោយពីស្វែងយល់ និងកំណត់ឃើញនូវមូលហេតុនៃហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ចនេះ សាខារបស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិនឹងបង្កើត និងចាត់វិធានការដោះស្រាយហានិភ័យអាទិភាពនៅដំណាក់កាលទី ២ (ពីឆ្នាំ២០១៨ ដល់ ២០២០) ។ សាខាទាំងនេះនឹងធ្វើការសហការជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធរួមមានរដ្ឋាភិបាល ឧស្សាហកម្មអាជីវកម្មដី សង្គមស៊ីវិល និងសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីលើកកម្ពស់តម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងសុចរិតភាព នៅក្នុងការសម្រេចចិត្តអនុញ្ញាតគម្រោងអាជីវកម្មធនធានដី ។

ការចូលរួមរបស់អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជានៅក្នុងដំណាក់កាលទី១ ទទួលបានការគាំទ្រពីនាយកដ្ឋានកិច្ចការបរទេស និងពាណិជ្ជកម្មរបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី ។ កម្មវិធីនេះក៏ទទួលបានការឧបត្ថម្ភមូលនិធិជាសកលពី BHP Billiton Foundation ។

គោលបំណងនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ការវាយតម្លៃហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ច គឺជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធី "វិស័យដើម្បីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព" របស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ ។ ការសិក្សានេះមានគោលបំណងដើម្បីស្វែងរកភាពខ្វះខាតនៅក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់នៃវិស័យដើម្បី ដែលអាចបង្កឱ្យមានភាពមិនប្រក្រតីនៅក្នុងដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ លិខិតអនុញ្ញាត និងកិច្ចសន្យានានាពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មដី ។ ការសិក្សានេះបានធ្វើការវាយតម្លៃហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ចដែលបង្កឡើងដោយភាពខ្វះចន្លោះ និងផ្តល់នូវអនុសាសន៍គន្លឹះមួយចំនួនសម្រាប់កាត់បន្ថយហានិភ័យដែលអាចកើតមានឡើង ។

ការវាយតម្លៃហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ចក្នុងដំណើរការនៃការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណរុករកដីនៅកម្ពុជា មានគោលបំណងស្វែងរក និងវិភាគហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ចពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការអនុញ្ញាតផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណរុករកដីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជាបានចូលរួមអនុវត្តជំហានទី១នៃកម្មវិធីនេះ ដោយទទួលបានការគាំទ្រពីអង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិអូស្ត្រាលី ។ កម្មវិធី "វិស័យដើម្បីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព" នេះទទួលបានការឧបត្ថម្ភ មូលនិធិពី BHP Billiton Foundation និងនាយកដ្ឋានកិច្ចការបរទេស និងពាណិជ្ជកម្មរបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី (Australian Department of Foreign Affairs and Trade) ។

វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ការវាយតម្លៃនេះបានធ្វើឡើងដោយក្រុមហ៊ុន Emerging Markets Consulting ដោយមានការគាំទ្រពីអង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា ។ ការវាយតម្លៃនេះបានប្រើប្រាស់ឧបករណ៍វាយតម្លៃហានិភ័យនៃអំពើពុករលួយ (MACRA) របស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិដែលត្រូវបានកែសម្រួលដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៅប្រទេសកម្ពុជា ។ យើងបានប្រើប្រាស់អនុស្សាវរីយ៍ (sub-indicators) និងប្រព័ន្ធជាក់ពិន្ទុ Weightage ដើម្បីកាត់បន្ថយការដាក់ពិន្ទុលម្អៀងរវាង "លទ្ធភាព" និង "ផលប៉ះពាល់" ដែលនឹងធ្វើឱ្យការវាយតម្លៃកាន់តែមានភាពត្រឹមត្រូវ ។

ដំណើរការនៃការវាយតម្លៃហានិភ័យ

<ul style="list-style-type: none"> - ស្វែងយល់ពីវិស័យដើម្បី និងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ - ពិភាក្សាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ 	<ul style="list-style-type: none"> - ប្រមូលព័ត៌មានដែលមានស្រាប់ - វិភាគបរិបទ - ពិភាក្សាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ 	<ul style="list-style-type: none"> - សិក្សាពីដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ - ពិភាក្សាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ 	<ul style="list-style-type: none"> - កំណត់ភាពខ្វះខាតនិងហានិភ័យ - ពិភាក្សាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ 	<ul style="list-style-type: none"> - វាយតម្លៃលទ្ធភាព និងផលប៉ះពាល់នៃហានិភ័យ - ពិភាក្សាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ 	<ul style="list-style-type: none"> - គណនាទំហំនៃហានិភ័យនីមួយៗ - ពិភាក្សា និងបញ្ជាក់ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ 	<ul style="list-style-type: none"> - បង្ហាញពីការរកឃើញ - រកដំណោះស្រាយនានា - ពិភាក្សា និងបញ្ជាក់ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ
--	---	---	---	---	--	---

ការសិក្សាឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលមានស្រាប់ គឺជាការប្រមូលទិន្នន័យមូលដ្ឋាន ។ ការស្រាវជ្រាវនេះពឹងផ្អែកទៅលើការសម្ភាសន៍បែបពាក់កណ្តាលរចនាសម្ព័ន្ធ (semi-structured) ជាមួយនឹងតំណាងភាគីពាក់ព័ន្ធចំនួន ២១នាក់ដែលមកពីក្រសួង អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន អង្គការសង្គមស៊ីវិល សមាគមឧស្សាហកម្មដី និងក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មដី ។

ចំនួនភាគីពាក់ព័ន្ធ

ប្រភេទសំណាក		ចំនួន
វិស័យសាធារណៈ	ថ្នាក់ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់របស់ក្រសួង	២
	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	១
	មន្ត្រីរាជការពាក់ព័ន្ធ	២
វិស័យឯកជន	ថ្នាក់ដឹកនាំក្រុមហ៊ុនរ៉ែ	២
	តំណាងវិស័យឧស្សាហកម្មធនធានរ៉ែ	១
	បុគ្គលិកក្រុមហ៊ុនរ៉ែ	២
វិស័យសង្គមស៊ីវិល	ប្រធានអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល	៣
	បុគ្គលិកអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល	៣
	តំណាងសហគមន៍	៥
ចំនួនសរុប៖		២១

ការវាយតម្លៃនេះក៏បានប្រឹក្សាយោបល់ និងផ្ទៀងផ្ទាត់បញ្ជាក់ចំនួនបីលើកជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធមកពីវិស័យរ៉ែនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ ។ ការប្រឹក្សាយោបល់ទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីធានាថាការវាយតម្លៃនេះសមស្របទៅនឹងបរិបទក្នុងស្រុក និងឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៅក្នុងវិស័យរ៉ែនៅកម្ពុជា ។

កិច្ចពិភាក្សាយោបល់ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ

ល.រ.	គោលបំណង	អ្នកចូលរួម	កាលបរិច្ឆេទ
១	កំណត់វិសាលភាពនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	ថ្នាក់ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់របស់ក្រសួង ប្រធាននាយកដ្ឋាន មន្ត្រីរាជការពាក់ព័ន្ធ	ថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧
២	ពិគ្រោះយោបល់ពីការរកឃើញបឋម	ថ្នាក់ដឹកនាំក្រុមហ៊ុនរ៉ែ តំណាងវិស័យឧស្សាហកម្មធនធានរ៉ែ បុគ្គលិកក្រុមហ៊ុនរ៉ែ	ថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៧
៣	ពិគ្រោះយោបល់ពីសេចក្តីព្រាងពីការរកឃើញ	ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវ សមាជិកវេទិកាអភិបាលកិច្ចលើវិស័យ និស្សារណកម្មនៅកម្ពុជា (EIGF)	ថ្ងៃទី០៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧

វិសាលភាពនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះមិនគ្របដណ្តប់៖

- ដំណាក់កាលរុករករ៉ែ ដំណាក់កាលដាក់ពាក្យសុំអាជ្ញាបណ្ណឧស្សាហកម្មធនធានរ៉ែ និងដំណាក់កាលប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មរ៉ែ
- សិប្បកម្មធនធានរ៉ែ អាជ្ញាបណ្ណអណ្តូងរ៉ែ និងការដ្ឋានវាយថ្ម អាជ្ញាបណ្ណអាជីវកម្មរ៉ែត្បូងមានតម្លៃ អាជ្ញាបណ្ណកែច្នៃធនធានរ៉ែ និងអាជ្ញាបណ្ណបូមខ្សាច់
- វិស័យប្រេងកាត និងឧស្ម័ន ។

ការរកឃើញ

ការវាយតម្លៃហានិភ័យបានកំណត់ឲ្យឃើញថា ដំណើរការថ្មីរបស់ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពលក្នុងការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ រុករក រ៉ែ បានលុបបំបាត់ហានិភ័យចំនួន ១៤ ដែលមាននៅក្នុងនីតិវិធីចាស់ ។ ទោះបីជាយ៉ាងក្តី ហានិភ័យចំនួន ១៤ ផ្សេង ទៀតនៅតែមាននៅក្នុងនីតិវិធីថ្មី រួមមាន ហានិភ័យទាក់ទងនឹងបរិបទចំនួន ១ ហានិភ័យទាក់ទងនឹងការរៀបចំ ដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ ចំនួន ៨ ហានិភ័យទាក់ទងនឹងការអនុវត្ត ដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណចំនួន ៣ និងហានិភ័យ ទាក់ទងនឹងការឆ្លើយតបនិងគណនេយ្យភាពចំនួន២។

ហានិភ័យទាំងនេះទាក់ទងនឹងការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិ ការចែករំលែកព័ត៌មាន ពេលវេលានៃដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ ការវាយតម្លៃពាក្យស្នើសុំ ការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ និងការអនុញ្ញាតពីក្រសួងពាក់ព័ន្ធផ្សេង ទៀត ។

តារាងហានិភ័យនៃអភិបាលកិច្ច

លទ្ធភាព	៥ ទំនងមានខ្លាំង	៥	១០	១៥	២០ PP10, PP11	២៥
	៤ ទំនងមាន	៤	៨ PD17	១២ PD28, RA13, PD36, RA2	១៦ PD4, PD9, PP7, PD16, PD13, PD3	២០
	៣ មធ្យម	៣	៦	៩ CF3	១២	១៥
	២ មិនទំនងមាន	២	៤	៦	៨	១០
	១ មិនទំនងមានខ្លាំង	១	២	៣	៤	៥
		១ តិចបំផុត	២ តិច	៣ មធ្យម	៤ ខ្លាំង	៥ ខ្លាំងបំផុត
	ផលប៉ះពាល់					

ហានិភ័យខ្ពស់បំផុត ដែលបានរកឃើញ គឺទាក់ទងនឹងដំណើរការវាយតម្លៃពាក្យស្នើសុំអាជ្ញាបណ្ណ ការពិគ្រោះ យោបល់ជាសាធារណៈ បញ្ហាប្រឈមពាក់ព័ន្ធនឹងព័ត៌មានអំពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងតម្រូវការស្នើសុំបញ្ជាក់បន្ថែមលើ គោលការណ៍ណែនាំអំពីដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ។

ហានិភ័យចំនួន៤ (PP10, PP11, PD4, និង PD13) ទាក់ទងនឹងដំណើរការវាយតម្លៃពាក្យស្នើសុំនៅតែកើតមានដោយ សារកង្វះនូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងអភិបាលកិច្ចក្នុងការកំណត់លក្ខខណ្ឌនៃការវាយតម្លៃ សមាសភាពនៃក្រុមវាយតម្លៃ (រួមបញ្ចូលទាំងអ្នកជំនាញឯករាជ្យ) និងតម្រូវការឲ្យមានការត្រួតពិនិត្យផ្នែកសមត្ថភាពបច្ចេកទេស ធនធានថវិកា និង ប្រវត្តិគោរពច្បាប់របស់ក្រុមហ៊ុនដាក់ពាក្យស្នើសុំ។

ទាក់ទងនឹងការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ ហានិភ័យចំនួន ២ (PP7 និង PD16) ដែលបានកំណត់ឃើញរួមមាន ភាពជាតំណាងភាគីពាក់ព័ន្ធដែលត្រឹមត្រូវ និងតម្រូវការឲ្យមានសេចក្តីណែនាំស្តីពីការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ ដែលសមស្របតាមក្របខ័ណ្ឌច្បាប់។

ហានិភ័យទាក់ទងនឹងព័ត៌មានលម្អិតអំពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន (PD9) គឺពាក់ព័ន្ធនឹងកង្វះតម្លាភាពនៅក្នុងប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច និងការចូលរួមពីអន្តរក្រសួង (ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម)។ បញ្ហានេះអាចបណ្តាលឲ្យមានការ បាត់បង់នូវគុណនេយ្យភាព ដែលបង្កឲ្យកើតមាននូវសកម្មភាពមិនសមស្របក្នុងវិស័យរ៉ែ។

ហានិភ័យខ្ពស់បំផុតមួយទៀត គឺពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីបរិស្ថាន (PD3) ។ ការកាត់បន្ថយហានិភ័យ នេះនឹងទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគដែលមានទទួលខុសត្រូវ ឲ្យចូលរួមក្នុងដំណើរការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណកាន់តែច្រើនឡើង។

ហានិភ័យខ្ពស់ គឺពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលបានព័ត៌មាននៅមានកម្រិត និងតម្រូវការឲ្យមានគោលការណ៍ណែនាំដែល ច្បាស់លាស់ ។

ហានិភ័យទាក់ទងនឹងការទទួលបានព័ត៌មាននៅមានកម្រិត មានចំនួន៣ (RA13, PD36, និង RA2) ។ ដើម្បីកាត់ បន្ថយហានិភ័យទាំងនេះ និងដើម្បីគាំទ្រដល់កម្មវិធីកំណែទម្រង់របស់ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល ក្នុងការលើកកម្ពស់ តម្លាភាពឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ចាំបាច់ត្រូវបង្កើតឲ្យមានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យដែលអាចទុកចិត្តបាន និងងាយ ស្រួលទទួលបានព័ត៌មាន ។

ហានិភ័យ១(PD28) គឺពាក់ព័ន្ធនឹងតម្រូវការនៃការកំណត់ពេលវេលាឲ្យបានច្បាស់លាស់ពីដំណាក់កាលមួយចំនួន នៅក្នុងការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ ដើម្បីធានាថាក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល ផ្តល់នូវភាពស្មើភាពសម្រាប់បេក្ខជនទាំងអស់ ។

ហានិភ័យមធ្យម ចំនួន២ (CF3 និងPD17) គឺទាក់ទងនឹងការអនុវត្ត ។ ហានិភ័យនេះនឹងអាចគ្រប់គ្រងបាន ប្រសិន បើមានការអនុវត្តបទបញ្ញត្តិរឹងរ៉ឹងពីគណៈគ្រប់គ្រង និងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល។

ហានិភ័យភាគច្រើនដែលត្រូវបានកំណត់គឺទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការ។ ការសិក្សានេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីដំណាក់កាលដំបូង នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់របស់ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល និងផ្តល់ឱកាសល្អដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីចូលរួម ក្នុងការលើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ចក្នុងការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណរុករករ៉ែ ។ វេទិកាអភិបាលកិច្ចលើវិស័យខ្ពស់ហាកម្មនិស្សារ រណកម្មនៅកម្ពុជា (EIGF) គឺជាវេទិកាដ៏ល្អមួយសម្រាប់ឲ្យភាគីពាក់ព័ន្ធចូលរួមអភិវឌ្ឍវិស័យនេះឲ្យកាន់តែប្រសើរ ដែលទាមទារនូវការគាំទ្រ និងឆន្ទៈខ្ពស់ពីភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ។

រូបថត៖ ប្រើប្រាស់ដោយមានការអនុញ្ញាតពីក្រុមហ៊ុន Angkor Gold Corp ខេត្តរតនគិរី

អនុសាសន៍

ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យទាំងអស់នេះ ការស្រាវជ្រាវបានផ្តល់នូវអនុសាសន៍ឲ្យបង្កើតក្របខ័ណ្ឌបទប្បញ្ញត្តិមួយរឹងមាំជាងមុន និងការអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវគោលបំណងនៃអនុក្រឹត្យលេខ ៧២។ ការស្រាវជ្រាវនេះ ក៏បានណែនាំឲ្យមានការបង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់ប្រតិបត្តិការតាមស្តង់ដារ (SOP) ឬគោលការណ៍ណែនាំច្បាស់លាស់សម្រាប់ការវាយតម្លៃពាក្យស្នើសុំ ការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ និងការទទួលបានព័ត៌មានសាធារណៈ តាមរយៈគេហទំព័រជាផ្លូវការ (របស់ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល និងវេទិកា EIGF) ។

ហានិភ័យ និងអនុសាសន៍ ត្រូវបានបង្ហាញដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗនៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់នៅថ្ងៃទី០៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧ ហើយត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល។ សេចក្តីសង្ខេបនៃហានិភ័យ និងអនុសាសន៍ផ្សេងទៀតរួមមានដូចខាងក្រោម៖

វេទិកាអភិបាលកិច្ចលើវិស័យនិស្សរណកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ថ្ងៃទី០៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦ រាជធានីភ្នំពេញ

សេចក្តីសង្ខេបពីហានិភ័យ និងអនុសាសន៍

ហានិភ័យផ្សេងទៀត	អនុសាសន៍
CF3: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់ដី ក្នុងតំបន់រ៉ែ និងត្រូវបន្ត។	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់
PD17: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងព័ត៌មានពីតំបន់រ៉ែដែលមានសក្តានុពល នឹងត្រូវបានចែកចាយទៅបេក្ខជនដោយលំអៀង។	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់
PD18: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរយៈពេលនៃការបើកឲ្យដាក់ពាក្យស្នើសុំ នឹងត្រូវបានកែតម្រូវដើម្បីផ្តល់ផលប្រយោជន៍ក្រុមហ៊ុនណាមួយ។	៦០ថ្ងៃ ជាអនុសាសន៍នៃរយៈពេលនៃការដាក់ពាក្យ
PD4: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ជ្រើសរើសក្រុមហ៊ុន និងមិនមានជាសាធារណៈ?	<ol style="list-style-type: none"> 1) សមាជិកគណៈកម្មាធិការវាយតម្លៃត្រូវប្រកាសថាពួកគេមិនពាក់ព័ន្ធនឹងឬមានជម្លោះផលប្រយោជន៍ជាមួយអ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំណាម្នាក់។ 2) ក្រសួងរ៉ែគួរពិចារណាការចូលរួមរបស់អ្នកជំនាញឯករាជ្យ ។ 3) គួរមានការណែនាំឲ្យបានច្បាស់លាស់អំពីការវាយតម្លៃ / SOP រួមទាំងតម្រូវការឲ្យមានការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម (IESIA) ។ 4) គួរមានរបាយការណ៍គាំទ្រដល់ដំណើរការជ្រើសរើសបេក្ខជនដែលទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ សម្រាប់សាធារណជនដើម្បីពង្រឹងគណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពឲ្យកាន់តែប្រសើររបស់គណៈកម្មការវាយតម្លៃ។
PD13: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគណៈកម្មការវាយតម្លៃពាក្យស្នើសុំ និងមិនឯករាជ្យ ឬ លំអៀងចំពោះក្រុមហ៊ុនណាមួយ?	
PP10: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការលើកឡើងពីសមត្ថភាពបច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុរបស់បេក្ខជននិងមិនត្រូវបានពិនិត្យបញ្ជាក់ឡើងវិញ (Due-diligence)?	គួរមានក្របខ័ណ្ឌរឹងមាំបន្ថែមដែលរួមបញ្ចូលនូវការវាយតម្លៃសមត្ថភាពបច្ចេកទេសដើម្បីលើកកម្ពស់ គុណភាពនិងសុចរិតភាពរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ អាជ្ញាប័ណ្ណរុករករ៉ែ។
P11: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រវត្តិសុចរិតភាព និងការគោរពច្បាប់របស់បេក្ខជន នឹងមិនត្រូវបានពិនិត្យបញ្ជាក់ឡើងវិញ (Due-diligence)?	

<p>PD9: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងព័ត៌មានលម្អិតអំពីម្ចាស់ភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនរ៉ែនិងមិនមានជាសាធារណៈ?</p>	<p>1) អនុម័តក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ស្តីពីការប្រកាសភាពជាម្ចាស់ផលប្រយោជន៍របស់បេក្ខជន និងការដាក់បញ្ចូលក្នុងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការដាក់ពាក្យ។</p> <p>2) ពិនិត្យលើសមត្ថភាពបច្ចេកទេសដើម្បីដឹងអំពីភាពជាម្ចាស់ និងសុចរិតភាពនៃក្រុមហ៊ុន។</p>
<p>PP7: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះផលពាលនិងមិនមានតំណាងត្រឹមត្រូវនៅក្នុងការពិគ្រោះយោបល់?</p>	<p>1) គួរមានគោលការណ៍ណែនាំ/SOP ដើម្បីធានាឲ្យមានតំណាងឲ្យបានត្រឹមត្រូវពីភាគីពាក់ព័ន្ធ។</p>
<p>PD16: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការចរចា ឬ កិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយម្ចាស់ដី ឬ សហគមន៍ នឹងមិនត្រូវបានរៀបចំឲ្យមានលក្ខណៈសមរម្យ?</p>	<p>2) គួរមានកំណត់ត្រាជាផ្លូវការពីកិច្ចពិភាក្សា និងការព្រមព្រៀងពីភាគីពិគ្រោះយោបល់។</p> <p>3) ក្រសួងរ៉ែអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពីការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ ។</p> <p>4) សមាសភាពនៃក្រុមការងារវាយតម្លៃការគោរពតាមគោលការណ៍បរិស្ថាន ត្រូវយកមតិពិភាក្សាក្នុងវេទិកា EIGF និងបញ្ចូលទៅក្នុងការអនុវត្តស្តង់ដារ និងគោលការណ៍ណែនាំ។</p>
<p>PD3: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹង បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីបរិស្ថានសម្រាប់ការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណរ៉ែ នឹងមិនមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់?</p>	<p>ការអនុវត្តតាមគោលបំណងនៃអនុក្រឹត្យលេខ 72។</p>
<p>RA13: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹង ព័ត៌មានលម្អិតពីកិច្ចព្រមព្រៀងបន្ថែម នឹងមិនមានជាសាធារណៈ?</p>	<p>1) បង្កើតប្រព័ន្ធទិន្នន័យនៃអាជ្ញាបណ្ណ។ ព័ត៌មានជាមូលដ្ឋានទាក់ទងនឹងអាជ្ញាបណ្ណត្រូវបង្ហាញជា សាធារណៈ។ ព័ត៌មានដែលមិនមែនជាការសម្ងាត់ត្រូវតែផ្តល់ជូនតាមការស្នើសុំ។</p>
<p>PD36: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងព័ត៌មានលម្អិតពីអាជ្ញាបណ្ណដែលបានផ្តល់ នឹងមិនមានជាសាធារណៈ?</p>	<p>2) ក្រសួងរ៉ែត្រូវតែជាប្រភពនៃព័ត៌មាន ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាប្រភពព័ត៌មានអាជ្ញាបណ្ណផ្លូវការ។</p>
<p>RA2: តើមានហានិភ័យអ្វីខ្លះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងព័ត៌មានលម្អិតពីអាជ្ញាបណ្ណដែលបានផ្តល់ នឹងមិនតម្រូវដោយច្បាប់ឲ្យមានជាសាធារណៈ?</p>	<p>3) តំបន់សម្បទានសម្រាប់រ៉ែត្រូវកំណត់ដោយការដាក់បង្គោល។</p>

រូបថត៖ ប្រើប្រាស់ដោយមានការអនុញ្ញាតពីក្រុមហ៊ុន Angkor Gold Corp ខេត្តរតនគិរី

អនុសាសន៍ត្រូវបានចែកជាបីផ្នែកតាមប្រធានបទដូចខាងក្រោម៖

ផ្នែកទី១៖ ការវាយតម្លៃលើពាក្យស្នើសុំ

- ហានិភ័យ: PD4 និង PD13, PP10 និង PP11
- សកម្មភាពអាទិភាព
- អនុសាសន៍:
 - រៀបចំសេចក្តីណែនាំសម្រាប់វាយតម្លៃពាក្យស្នើសុំ
 - ផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលដល់មន្ត្រីក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល អំពីសេចក្តីណែនាំខាងលើ
- ធនធានបច្ចេកទេស
 - ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល គឺជាអ្នកដឹកនាំ និងអនុម័តលើការងារនេះ
 - ក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មរ៉ែផ្តល់ធាតុចូល
 - អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ឯករាជ្យ គួររៀបចំនូវសេចក្តីណែនាំសម្រាប់វាយតម្លៃពាក្យស្នើសុំ
- ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ
 - សហការធនធានហិរញ្ញវត្ថុដោយសមាជិកEIGF

ផ្នែកទី២៖ ការប្រឹក្សាយោបល់ជាសាធារណៈ

- ហានិភ័យ: PP7 និង PD16
- សកម្មភាពអាទិភាព
- អនុសាសន៍:
 - បង្កើតឲ្យមានស្តង់ដារអនុវត្តន៍សម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ
 - ផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលដល់មន្ត្រីក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានអំពីស្តង់ដារអនុវត្តន៍នោះ
 - ផ្តល់ព័ត៌មានអំពីស្តង់ដារអនុវត្តន៍សម្រាប់ការប្រឹក្សាយោបល់ជាសាធារណៈដល់ក្រុមហ៊ុនអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសហគមន៍
- ធនធានបច្ចេកទេស
 - ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល គឺជាអ្នកដឹកនាំ និងអនុម័តលើកិច្ចការនេះ
 - ក្រុមហ៊ុន អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន អង្គការសង្គមស៊ីវិល ផ្តល់ធាតុចូល
 - អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ឯករាជ្យគួរជាអ្នករៀបចំស្តង់ដារអនុវត្តន៍នេះ
- ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ
 - សហការធនធានហិរញ្ញវត្ថុដោយសមាជិកEIGF

ផ្នែកទី៣៖ ការទទួលបានព័ត៌មាន

- ហានិភ័យ: PD9 RA13 PD36 និង RA2
- សកម្មភាពអាទិភាព
- អនុសាសន៍:
 - បង្កើតឲ្យមានស្តង់ដារអនុវត្តន៍សម្រាប់ព័ត៌មានជាសាធារណៈ និងព័ត៌មានសម្ងាត់
 - ផ្តល់ព័ត៌មានអំពីស្តង់ដារនេះដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ
- ធនធានបច្ចេកទេស
 - ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល គឺជាអ្នកដឹកនាំ និងអនុម័តលើការងារនេះ
 - ក្រុមហ៊ុន អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន អង្គការសង្គមស៊ីវិល ផ្តល់ធាតុចូល
 - អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ឯករាជ្យគួរជាអ្នករៀបចំស្តង់ដារអនុវត្តន៍
- ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ
 - សហការធនធានហិរញ្ញវត្ថុដោយសមាជិក EIGF

អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា

ផ្ទះលេខ៣ ផ្លូវលេខ៣៩០ សង្កាត់បឹងកេងកង៣
ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ៖ (+៨៥៥) ២៣ ២១៤ ៤៣០
គេហទំព័រ៖ www.ticambodia.org
គេហទំព័រជាសកល៖ www.transparency.org